

Yttrande till inriktningsärende 2027–2029

Natur- och stadsmiljönämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Nämndspecifik omvärldsanalys	3
Konsekvenser av nämndens ekonomiska ramar i inriktningsärendet	3
Investeringar	6
Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning	6
Ny modell för kommunövergripande målbedömning och sammanslagning av mål under ekologisk hållbarhet	7
Eventuella förslag till ändrade taxor och avgifter	7

Bilagor

Bilaga 1: HKF 3300 Taxa för ansökan om tillfällig trafikanordning och schakttillstånd

Bilaga 2: Förslag till taxeändringar inom natur- och stadsmiljönämndens verksamhetsområde

Bilaga 3: PDF av Excel, yttrande Inriktningsärendet 2027

Sammanfattning

Möjligheten för natur- och stadsmiljönämnden att bibehålla en välfungerande stadsmiljö påverkas av utfallet av pågående upphandlingar av bland annat beläggningsarbete, markavtal, akut vägunderhåll och underhåll av offentlig gatubelysning. Samtidigt påverkas nämndens ekonomi av indexjusteringar i samtliga avtal.

Digitalisering och automatisering blir allt viktigare för att effektivisera processer och optimera resurser.

I Inriktningsärendet 2027 föreslås nämndens budget öka med 5,5 mnkr till 279,4 mnkr. Investeringsbudgeten föreslås uppgå till 93,7 mnkr 2027.

Nämnden redovisar nedan vilka konsekvenser föreslagen ekonomisk driftram och investeringsram får för verksamheten.

Nämndspecifik omvärldsanalys

Under de senaste åren har nämnden genomfört förbättringar av kommunens fysiska miljö, inklusive riktade insatser i kommunens socioekonomiskt utsatta områden. Investeringar har gjorts i form av klimatanpassningsåtgärder, trivsel- och trygghetsskapande insatser och ökad digitalisering. Samtidigt har nämnden effektiviserat drift och underhåll genom förbättrade avtalsstrukturer och uppföljningssystem.

Idag står nämnden inför både möjligheter och utmaningar. Utfallet av pågående upphandlingar av bland annat beläggningsarbete, markavtal, akut vägunderhåll och underhåll av offentlig gatubelysning är avgörande för att bibehålla en välfungerande stadsmiljö. Samtidigt påverkas ekonomin av indexjusteringar i samtliga avtal. Digitalisering och automatisering blir allt viktigare för att effektivisera processer och optimera resurser.

Intresset för Huddinges natur är stort hos kommunens invånare och besökare. Detta ställer krav på skötsel av naturreservaten såsom regelbunden kontroll och drift av friluftsanläggningar och skötsel av leder. Det är också viktigt att hålla reservaten rena och fria från skräp och dumpat avfall. Naturvårdande åtgärder, markering av naturreservatsgränser samt skapandet och återskapandet av våtmarker är också fortsatt viktiga insatser. Behovet av att bekämpa invasiva arter ökar stadigt, samtidigt som det statliga stöd som har funnits för att bedriva detta arbete har försvunnit. 2025 röstade EU igenom ett förslag om att lägga ytterligare 26 arter till EU:s förteckning över invasiva främmande arter. En av de arter som lades till på listan över invasiva arter är parkslide som finns på många ställen i Huddinge. Naturvårdsverket kommer att utreda och ta fram så kallade hanteringsprogram som ska utgöra riktlinjer för den långsiktiga hanteringen av arterna.

Väderförhållandena i januari gjorde att vinterväghållningen var betydligt mer utmanande än vanligt. I utvärderingen som presenterats för nämnden redovisas olika behov av att utveckla och förstärka arbetet framåt.

Det säkerhetspolitiska läget i Europa och globalt har under de senaste åren förändrats avsevärt, samtidigt som klimatförändringarnas konsekvenser blir allt mer påtagliga. Krig, geopolitiska spänningar och sårbarheter i energi- och försörjningssystem, tillsammans med ökade risker för skyfall, översvämningar och värmeböljor, ställer nya krav på kommunens förmåga att upprätthålla samhällsviktig verksamhet. Civil beredskap och klimatanpassning behöver därför ses som sammanhängande delar av arbetet för att stärka kommunens robusthet, motståndskraft och förmåga att hantera både akuta kriser och långsiktiga samhällsutmaningar.

Nulägesanalysen visar att kommunen i huvudsak har tillgång till relevanta kunskapsunderlag, men att det finns behov av ökad samordning, tydligare ansvarsfördelning och stärkt genomförandeförmåga. Mot denna bakgrund ser nämnden positivt på den fleråriga förstärkningen av centralt avsatta medel för civil beredskap och förespråkar att dessa även kan användas i arbetet med klimatanpassning.

Konsekvenser av nämndens ekonomiska ramar i inriktningsärendet

Nämnden har 2026 en budget på 274 mnkr, varav budget för vinterväghållning uppgår till 60,4 mnkr. Nämndens totala budgeterade kostnader för 2026 uppgår till 309 mnkr. Intäkterna, till exempel från avgifter för trafikanordningsplaner och schakttillstånd, markhyror, försäkringsersättningar, virkesförsäljning och bidrag från Energimyndigheten, uppgår till 35 mnkr.

Fördelningen av nämndens största kostnader:

- Köp av verksamhet: 132,2 mnkr (43 procent)
- Kapitaltjänstkostnader: 85,6 mnkr (28 procent)
- Varor och tjänster: 38,5 mnkr (12,5 procent)
- Personalkostnader: 35,3 mnkr (11,4 procent)

I Inriktningsärendet 2027 föreslås nämndens budget öka med 5,5 mnkr till 279,4 mnkr. Budgetförändringarna mellan 2026 och 2027 består av att den tillfälliga satsningen på 4 mnkr för trevliga, trivsamma och trygga utemiljöer upphör 2027. Nämnden får 0,2 mnkr för att förbättra lokala åtgärdsplaner, 5,8 mnkr för ökade kapitaltjänstkostnader, 2,9 mnkr för nya avtal och indexjusteringar av befintliga avtal, 0,5 mnkr för lönekomensation och 0,1 mnkr för volymökning samtidigt som en PO-förändring minskar nämndens ram med 0,1 mnkr.

Investeringsbudgeten föreslås uppgå till 93,7 mnkr 2027.

Nämnden lyfter nedan fram områden som kommer att innebära utökade kostnader för nämnden, se rubrik *Ökade kostnader* som behöver hanteras inom ram. Med den finansiering som föreslås i Inriktningsärendet 2027 kommer dessa kostnader att hanteras inom befintlig ekonomisk ram, vilket innebär att prioriteringar och omfördelningar kommer att behöva göras inom nämndens verksamhetsområde. Detta kan bland annat innebära en försämrad upplevd kvalitet i den offentliga miljön och på skötsel av naturreservaten. På sikt riskerar det leda till en sänkt skötselnivå, ett ökat eftersatt underhåll och högre framtida drift- och underhållskostnader.

Under rubriken åtgärder som inte kan genomföras i den takt som tidigare planerats lyfter nämnden ett antal åtgärder för vilka nämnden ser behov av utökade medel, främst i syfte att stärka den biologiska mångfalden. Dessa åtgärder kommer inte att kunna genomföras med nuvarande finansiering.

Ökade kostnader som behöver hanteras inom ram

Insamling av förpackningsavfall på allmän plats – nytt kommunalt ansvar från den 1 januari 2026

Den nya lagstiftningen om kommunalt ansvar för insamling av förpackningsavfall på offentliga platser innebär att kommunen från och med den 1 januari 2026 behöver hantera denna uppgift på torg, i parker och i andra offentliga miljöer. För natur- och stadsmiljönämnden är kostnaden för detta 0,8 mkr per år.

Nya avtal och indexjusteringar av befintliga avtal

Under 2026 kommer upphandlingarna av ett antal nya skötsel- och entreprenadkontrakt att slutföras. Upphandlingarna avser bland annat akut vägunderhåll, offentliga toaletter, bekämpning av invasiva arter, markarbeten och beläggning, gatubelysning och drift och underhåll av trappor och hissar.

Enligt Inriktningsärendet 2027 kompenseras nämnden med 2,9 mnkr för att möta ökade kostnader kopplade till nya avtal och indexuppräknings av befintliga avtal.

Nämnden vill framhålla att flera av de större upphandlingarna inom nämndens ansvarsområde fortfarande pågår och ännu inte har slutförts. Samtidigt är indexregleringar för 2027 okända. Det innebär att den ekonomiska påverkan av de nya avtalen och indexregleringen av befintliga avtal ännu inte kan fastställas fullt ut. Mot denna bakgrund är det i nuläget inte möjligt att bedöma om den tilldelade komensationen om 2,9 mnkr kommer att vara tillräcklig för att täcka de samlade kostnadsökningarna som följer av nya avtal och indexjusteringar.

Höjd taxa för vatten och avlopp från 2027

Stockholm Vatten AB har aviserat en höjning av taxan för bortledning av dagvatten från allmän platsmark med tolv procent från och med 2027. För nämnden innebär höjningen en ökad kostnad om 1,0 mnkr per år.

Kostnader för drift och underhåll av pendeltågstationer (Region Stockholm)

Region Stockholm har under 2025 börjat fakturera berörda kommuner för drift och underhåll av pendeltågstationer. För perioden 2023–2024 har Region Stockholm fakturerat Huddinge kommun cirka 3,3 mnkr.

Det pågår en diskussion mellan förvaltningen och Region Stockholm men det är i nuläget oklart vilken kostnadsnivå som kommer att gälla för 2025 och framåt, då underlag och långsiktiga principer för kostnadsfördelningen ännu inte är tydliggjorda. Dessa kostnader kommer att utgöra en ny och strukturell kostnadsdriverare som på ett märkbart sätt väntas påverka nämndens ekonomi framåt.

Platsutveckling – ökade drift- och underhållskostnader

Kommunens arbete med platsutveckling bedrivs i ett högt tempo för att stärka trivseln och tryggheten i den offentliga miljön. När nya objekt färdigställs övergår de år två till nämnden för drift och underhåll, vilket successivt ökar nämndens kostnadsnivåer. Detta gäller exempelvis belysning, möblering, tekniska installationer och andra åtgärder i stadsmiljön.

Beräknade årliga kostnader för drift och underhåll av de åtgärder som genomfördes inom ramen för satsningen på platsutveckling under 2025 uppgår till cirka 0,4. I Inriktningsärendet 2027 har nämnden inte kompenserats för denna kostnadsökning. Drift- och underhållskostnader för de åtgärder som kommer att vidtas inom ramen för arbetet med platsutveckling för 2026 och framåt är i dagsläget inte är kända.

Natur- och stadsmiljönämnden vill särskilt uppmärksamma vikten av att nya anläggningar, funktioner och investeringar som överlämnas till nämnden för drift och underhåll finansieras långsiktigt.

Övertagande av objekt från Trafikverket (Lindvreten)

Inom ramen för Trafikverkets projekt Förbifart Stockholm kommer kommunen att ta över driftansvaret för trafikplats Lindvreten södra.

Beräknade kostnader för drift och underhåll av Lindvreten södra beräknas uppgå till cirka 0,4 mnkr för 2027 och framåt. I Inriktningsärendet 2027 har nämnden inte kompenserats för denna kostnadsökning.

Nya parker, lekplatser, gång- och cykelvägar med mera

Under åren 2027–2029 kommer nämnden att ta över driftansvaret för flera grönytor, lekplatser, gång- och cykelvägar, ny belysning med mera.

År 2027: Storängen allmänna anläggningar, infartsparkering laddinfrastruktur, gångstig Jarlavägen, hundrastgård Flemingsbergs gård, förbindelsestråk i Visättraslätten, stödmur Fullersta gård, Norra Långsjön park, Skeppsmyparken, fickparker, GC-väg Kungens kurvaleden delsträcka 15.

År 2028: Högmoraparken, närpark etapp 4, GC-väg Björkebovägen G, GC-väg Stambanevägen etapp 1, GC-väg Stambanevägen etapp 2 norra.

År 2029: Drevviksparken, Solfagraparken, lekplats i Milsten och Jakobslund, Huddinge C stationsnära miljö, utveckling av prioriterade stråk och platser, Flemingsbergsdalen, pottprojekt belysning och trygghet, utegym på Långängen, hundrastgård i mellersta Huddinge, belysning av Gymnasievägen, GC-väg längs med Glömstavägen sträcka 25, gångbana längs med Skördevägen.

Enligt Inriktningsärendet 2027 finns 2 mnkr i reserverade medel för tillkommande anläggningar.

Åtgärder som inte kan genomföras i den takt som tidigare planerats

Lövskogsskötsel

Enligt naturreservatens respektive skötselplaner ska drygt 600 hektar skog skötas med naturvårdande skötsel. Arbetet bör genomföras minst vart 15:e år. Detta innebär att cirka 40 hektar per år ska skötas. Skötseln består generellt av att ta bort gran och sly i skogar dominerade av lövträd i syfte att bevara lövskogarnas höga naturvärden. Nämnden fick inför 2026 en ramhöjning på 1,4 miljoner kronor vilket räcker till cirka 15 hektar. För att sköta 40 hektar per år ser nämnden ett behov av ytterligare 2,5 mnkr årligen.

Skötsel av strandängar och naturbetesmarker

Strandängar (Bottnen, Ågesta och Lissmadalen) är värdefulla för Huddinge och för regionen. För att strandängarna ska kunna hysa en stor biologisk mångfald behöver de hävdas genom bete eller slåtter. Strandängarna i Huddinge håller på att växa igen och är i behov av ett ökat antal betesdjur som kompletteras med våtmarksslåtter eller våtmarksputs.

Kostnaderna för vattenbufflar och våtmarksslåtter eller -puts ryms till viss del inom nämndens tillfälliga satsning för naturvårdsinsatser. Nämnden ser behov av att den särskilda satsningen på 1,2 mnkr, som nämnden erhöll 2025–2027, för naturvårdande insatser så som skötsel av strandängar och naturbetesmarker fortsätter även 2028 och att satsningen förstärks med 1,1 mnkr 2027. Utan en sådan satsning kommer färre vattenbufflar att kunna användas och färre strandängar att hävdas, vilket får negativa effekter på den biologiska mångfalden.

Totalt behövs således 2,3 mnkr. De medel nämnden fått som en särskild satsning behöver kvarstå som ramökning från 2028 och budgeten för 2027 och framåt behöver utökas med 1,1 mnkr.

Genomföra årligt vegetationsunderhåll enligt gällande vattendom i Balingsholmsån

Huddinge kommuns underhållsansvar för Balingsholmsån regleras av vattendom i mål AD 28/64 i Österbygdens vattendomstol från 14 januari 1971. Enligt domen ska årlig vegetationsrensning genomföras i åsträckan mellan Trehörningen och Ågestasjön. Syftet är att motverka översvämningar uppströms och säkerställa åns kapacitet för avrinning. Den årliga kostnaden beräknas till 0,3 mnkr.

Förvaltningssystem

De verksamhetsstöd som idag finns tillgängliga för naturvårdsarbetet, såsom kommunens GIS-system, Miljöbarometern och felanmälningssystemet, ger värdefull information men täcker inte de praktiska behoven i den dagliga skötseln. Nämnden saknar ett ändamålsenligt förvaltningssystem som kan användas ute i fält och hantera både planering och uppföljning av skötselåtgärder över stora markarealer med ett stort antal friluftsanläggningar. Ett sådant system är avgörande för att möjliggöra ett effektivt, samordnat och strukturerat arbetssätt. Nämnden uppskattar kostnaden till 0,5 mnkr i uppstartskostnad för 2027 och därefter 0,4 mnkr årligen.

Gränsmarkeringar

Huddinges naturreservat har en sammanlagd naturreservatsgräns på cirka 14 mil. Markering av naturreservatsgränser är viktigt ur både juridiska och biologiska aspekter. Nämnden erhöll 2025 1 mnkr som en särskild satsning för detta arbete, men nämnden ser ett fortsatt behov av att markera naturreservatsgränser där det har skett annektering samt där gränsen är otydlig. Kostnaden för att färdigställa arbetet 2027 är 0,8 mnkr.

Investeringar

Natur- och stadsmiljönämnden är medveten om att Huddinge kommun står inför betydande investeringsbehov under planperioden och att prioriteringar behöver göras mellan olika verksamhetsområden.

I Inriktningsärendet 2027 föreslås nämnden tilldelas en investeringsram om 93,7 mnkr för år 2027. Det faktiska behovet 2027 bedöms uppgå till 118,8 mnkr och för 2028–2030 100,5 mnkr per år. Sedan 2024 har nämndens investeringsbudget minskat med cirka 36 miljoner kronor eller cirka 28 procent. Den lägre investeringsramen innebär att nämnden behöver prioritera bort och i vissa fall senarelägga planerade reinvesteringar och underhållsåtgärder.

På kort sikt bedöms nämnden ha goda möjligheter att anpassa verksamheten utifrån tilldelad investeringsram. Samtidigt vill nämnden uppmärksamma att uppskjutna investeringar och reinvesteringar över tid kan bidra till en ökad underhållsskuld, högre framtida drift- och underhållskostnader samt en ökad risk för akuta åtgärdsbehov.

Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning

Nämnden ser positivt på att det nu finns en samlad plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning. Nämnden vill särskilt lyfta vikten av att drift- och underhållsperspektivet omhändertas i samband med planering och genomförande av nya investeringar. Val av utformning, material och tekniska lösningar påverkar kommunens framtida driftkostnader under lång tid. En nära samverkan mellan planering, projektering och drift är därför en viktig förutsättning för att skapa hållbara, kostnadseffektiva och långsiktigt förvaltningsbara stadsmiljöer. Samtidigt behöver de ökade drift- och underhållskostnader som följer av nya anläggningar beaktas i kommunens ekonomiska planering.

Nämnden vill också särskilt lyfta betydelsen av dagvattenhantering och arbetet med sjöar och vattendrag för god ekologisk och kemisk status. Förslag på åtgärder finns i de lokala åtgärdsplanerna/-programmen för Huddinges sjöar. Utöver detta vill nämnden lyfta fram det strategiska arbetet utifrån avfallsagstiftningen, så att detta alltid beaktas i tidiga skeden.

Ny modell för kommunövergripande målbedömning och sammanslagning av mål under ekologisk hållbarhet

Nämnden ställer sig positiv till den nya modellen för kommunövergripande målbedömning, som väntas öka transparensen i uppföljningen och bedömningen av kommunens måluppfyllelse.

Sammanslagningen av mål inom området ekologisk hållbarhet kan göra det lättare för nämnder och bolag att visa hur de bidrar till måluppfyllelse inom målområdet.

Eventuella förslag till ändrade taxor och avgifter

Natur- och stadsmiljönämnden föreslår att Taxa för ansökan om tillfällig trafikanordning och schakttillstånd (HKF 3300) revideras i enlighet med bilaga 1, samt att den reviderade taxan träder i kraft den 1 januari 2027.

Den nuvarande taxan beslutades för cirka fem år sedan och behöver anpassas till dagens förutsättningar. Miljö- och bygglovsförvaltningen har genomfört en översyn av taxan och gjort en omvärldsbevakning av motsvarande avgifter i närliggande kommuner, däribland Stockholms stad, Botkyrka, Haninge, Tyresö och Nynäshamns kommuner. Den föreslagna taxan har utformats med utgångspunkt i dessa jämförelser och syftar till att skapa en mer ändamålsenlig och likvärdig avgiftsnivå.

I samband med översynen har även vitesbestämmelserna setts över. Både vilka överträdelser som ska kunna leda till vite och vitesnivåerna har reviderats i syfte att stärka efterlevnaden av kommunens regler, främja ett säkert genomförande av arbeten på offentlig plats och motverka brister som kan påverka framkomlighet, trafiksäkerhet och kommunens anläggningar.

Den reviderade taxan bedöms ge kommunen bättre förutsättningar att täcka kostnaderna för handläggning, tillsyn och uppföljning samt bidra till en mer rättssäker, effektiv och likvärdig hantering av markarbeten på kommunal mark.

En översyn av taxan är också viktig för att säkerställa att kommunens avgiftsnivåer är aktuella och är jämförbara med nivåerna i andra kommuner.